

УДК 378.147

DOI 10.18372/2786-5487.1.15884

Ярема Олена Петрівна

викладач КЗ ЛОР «Бродівський фаховий педагогічний коледж
імені Маркіяна Шашкевича»,
м. Броди, Україна

РОЗВИТОК SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ПРОВІДНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ НУШ

***Анотація.** Мета статті – розглянути актуальність розвитку soft skills на заняттях англійської мови і ролі гнучких навичок в професійному розвитку майбутніх вчителів англійської мови в початкових класах. У статті обґрунтовано необхідність активного формування таких навичок. Розглянуто вимоги до сучасних фахівців в розрізі володіння навичками soft skills.*

***Ключові слова:** soft skills, гнучкі навички, майбутні вчителі, навички 4К.*

***Annotation.** The purpose of the article is to consider the relevance of the development of soft skills in English classes and the role of flexible skills in the professional development of future English teachers in primary school. The article substantiates the need for active formation of such skills. The requirements to modern specialists in terms of soft skills are considered.*

***Key words:** soft skills, flexible skills, future teachers, 4C skills.*

Сучасний етап розвитку суспільства, динамічні зміни підходів в освітній політиці, вимоги, які стоять перед майбутніми випускниками – вчителями англійської мови в початковій школі – спонукають до зміни підходів у навчанні на всіх рівнях освіти. Від викладачів у великій мірі буде залежати те, наскільки будуть сформовані професійні компетенції студентів, а згодом майбутніх фахівців. Розкриття важливості гнучких навичок, або іншими словами soft skills, безсумнівно, пов'язане з подоланням розбіжностей між традиційними методами навчання, які часто створюють перешкоди для ефективного розвитку комунікативних компетенцій студентів, і виходу форм і методів освіти на новий рівень, де розвитку таких гнучких навичок, як командна робота, навички комунікації, критичне мислення вже відводиться більша частина часу, ніж hard skills або твердих навичок. В наші дні НУШ очікує від майбутніх вчителів наявність навичок soft skills. Тому необхідно приділяти велику увагу ефективним способам розвитку їх у студентів під час занять англійської мови. В такому випадку під час занять будуть активно розвиватися як мовні навички так і soft skills. Тому такі заняття з англійської мови мають подвійну вигоду за своєю ефективністю. Такі заняття є відмінним інструментом для розвитку гнучких навичок. Особливо актуально це для майбутніх вчителів початкової школи, так як ці навички є провідними в НУШ.

Є безліч визначень поняття soft skills як у сучасних, так і у зарубіжних вчених. Термін «soft skills» в перекладі з англійської мови означає «м'які або гнучкі» навички. В оксфордському словнику поняття soft skills визначається як «... особисті якості, які дозволяють ефективно і гармонійно взаємодіяти з іншими людьми ...» [5]. Автори, які спеціалізуються у вивченні питань розвитку навичок soft skills трактують їх по-своєму. З точки зору професіоналізму фахівця Ольга Абашкіна вважає, що soft skills це «...людські якості, без яких навіть найкращий професіонал не зможе добитися хорошого результату ...» [1].

Н. Слостнікова в своїй роботі «М'які навички для життя і кар'єри» робить акцент на наступному: «...результати дослідження, проведеного в Гарвардському університеті і Стенфордському дослідницькому інституті, свідчать про те, що внесок твердих навичок у професійну успішність співробітника становить всього 15%, тоді як м'які навички – 85%» [3].

Інтернет робить свою справу. Знання перестають бути ключовою цінністю, але здатність і особистий досвід їх успішного застосування залишається головним питанням. А для

вирішення некомунікативних питань, якщо ми говоримо про англійську мову, існує технічний засіб – електронний перекладач. Прогрес не змушує себе чекати, а тому людині не потрібно виконувати роботу техніки: цивілізація вимагає розвитку тих навичок, які не зможе виконати машина.

Існує величезна кількість підходів до визначення пріоритетних напрямків – навички та компетенції, які необхідно розвивати в людині, щоб вона була успішною в сучасному світі. Найпопулярнішою є модель «4К», в якій відображені основні ключові компетенції, необхідні для навчання у сучасному світі. До них належать: communication (комунікація), cooperation (кооперація, співпраця), creativity (креативність), critical thinking (критичне мислення). Ця модель навичок XXI століття була розроблена Partnership for 21st Century Learning в 2002 році, але тільки у 2012 важливість цих компетенцій була підтверджена дослідженнями АМА (American Management Association) [4, с. 2].

Використовуючи компетентнісну модель «4К» ми можемо визначити пріоритети в розвитку гнучких навичок в системі освіти.

Комунікація: легкість встановлення контакту, вміння домовлятися, підтримання розмови, навички публічних виступів, переконлива аргументація своєї позиції; відстоювання своїх інтересів; подолання конфліктів; ефективне слухання, вміння ставити запитання; усвідомлене використання невербальних способів комунікації.

Кооперація, співпраця: вміння об'єднання в групу для вирішення завдання, вміння роботи в команді, навички організації командної роботи.

Критичне мислення: навичка і вміння обґрунтовано оцінювати ситуацію, а також коректно застосовувати отримані результати до ситуацій і проблем; спостережливість, здатність до інтерпретації, аналізу, підбиттю висновків.

Креативність: продуктивність (здатність до створення об'єктів творчості), гнучкість (здатність знаходити нові рішення, і вміння ефективно використовувати наявний матеріал, а також швидко змінювати своє мислення і поведінку в залежності від ситуації), оригінальність (навичка висунення нових, незвичайних і несподіваних ідей, які суттєво відрізняються від вже відомих), вміння вирішувати складні завдання [5].

Розуміючи, які навички пріоритетні для людини XXI століття, ми можемо бути націлені на вибір освітніх технологій спрямованих на формування «гнучких навичок».

У навчальних програмах з англійської мови велика увага приділена тренуванню найпоширеніших гнучких навичок таких як communication, teamwork і presentation. Ми зупинимо свою увагу на розгляді таких менш поширених гнучких навичок, як leadership, time-management і розглянемо їх детальніше.

Під час роботи в команді відбувається розподіл ролей, і сильні студенти неминуче стають лідерами. В даному випадку ми говоримо про розвиток такої навички як leadership. Лідерство має на увазі, що лідер показує свої знання, вміння і навички, а послідовники – відстають, але це не вірно, адже послідовники визначають невдачу або успіх лідера. Те, наскільки лідер може вмотивувати послідовників і породжує його успіх. Лідеру необхідно змінювати стратегії своєї поведінки, в залежності від того, як вирішується ситуація. Для тренування цієї гнучкої навички можуть допомогти case study або використання role-cards. Доцільним в розвитку soft skills буде розбір і обговорення разом зі студентами ролей. Після цього етапу студент грає свою роль і повинен їй відповідати, при виконанні завдання, кейсу. Для зацікавлення студентів до позитивних і нейтральних ролей можна додати негативні, що теж додасть реальності ситуації. Адже одне із завдань розвитку soft skills – розвиток навичок leadership розвиває у студентів впевненість, презентаційні та комунікативні навички, вміння швидко орієнтуватися у великому потоці інформації, бачити головне.

Другою, не менш важливою навичкою, якій слід приділити увагу, є time-management. Якщо вчитель вміє ставити завдання і розподіляти робочий час, він встигає більше. Це мета відпрацювання цієї гнучкої навички – вчитися розпоряджатися часом. Щоб допомогти студентам навчитися керувати власним часом, необхідно в процесі навчання ставити жорсткі

часові рамки для виконання завдань і навіть встановлювати таймер. Розвинуте вміння грамотно управляти своїм часом, швидко знайти необхідну інформацію – це один з показників хорошого фахівця.

Hard skills – тверді навички, розглядаються як базові компетенції майбутніх вчителів. Вони включають професійні компетенції, що поєднують загальнодидактичні спеціальні фахові знання, уміння та професійні здібності. А soft skills – це універсальні навички, які допомагають професійно розвиватися і будувати успішну кар’єру майбутнім учителям. В наші дні, коли розбудовується інноваційна освіта НУШ існує необхідність у якісній підготовці майбутніх вчителів іноземної мови, які здатні знайти будь-яке вирішення професійних та життєвих ситуацій. Вони зобов’язані володіти не лише hard skills, але й soft skills. Отже, майбутні вчителі англійської мови в початковій школі НУШ повинні бути готовими працювати творчо, мислити креативно, знаходити вирішення нестандартних ситуацій, бути інноваційно спрямованими. Адже від усвідомлення значущості soft skills майбутнім вчителем і буде залежати і успіх його професійної діяльності, і успіх його майбутніх учнів.

Список використаних джерел

1. Абашкина О. Soft skills: ключ к карьере / Электрон. журн. 2015. №2 URL: <https://www.pro-personal.ru/article/7811-soft-skills-klyuch-k-karere> (дата звернення: 25.03.2021)
2. Коваль К. Розвиток “soft skills” у студентів – один із важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162–167.
3. Слестникова Н.Г. «Мягкие» навыки для жизни и карьеры. Руководство для старшеклассников / Слестникова Н.Г. // Американский университет в Центральной Азии. 2015. URL: [https://auca.kg/uploads/manual%20developing%20soft%20skills%20for%20high%20school%20students%20\(1\).pdf](https://auca.kg/uploads/manual%20developing%20soft%20skills%20for%20high%20school%20students%20(1).pdf). (дата звернення: 15.03.2021).
4. Critical Skills Survey / American Management Association. URL: <https://www.amanet.org/assets/1/6/2012-critical-skills-survey.pdf> (дата звернення: 20.03.2021)
5. Soft skills. *Oxford Learner's Dictionary*. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/softskills?q=soft+%20skills>. (дата звернення: 11.03.2021).